

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 10. 4. 2015, č. j. 59 Af 191/2014 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce - Ing. J. H. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by bylo zrušeno usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, ze dne 10. 4. 2015, č. j. 59 Af 191/2014 – 40, a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, (dále také „krajský soud“), napadeným usnesením ze dne 10. 4. 2015, č. j. 59 Af 191/2014 – 40, jednak nepřiznal žalobci Ing. J. H. osvobození od soudních poplatků a jednak zamítl návrh žalobce, aby mu byl ustanoven zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutím žalovaného Odvolacího finančního ředitelství (dále též „žalovaný“) ze dne 5. 6. 2014, č. j. 14037/14/5000-14402-809436 a č. j. 14041/14/5000-14402-704389.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že je třeba ve smyslu ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. nejprve porovnat výdělkové a majetkové poměry účastníka řízení, který žádá o osvobození od soudních poplatků, s výší soudních poplatků a dalších případných

nákladů spojených s předmětným řízením. Výsledkem této úvahy musí být závěr, zda je možno účastníkovi řízení přiznat osvobození od soudních poplatků či nikoli (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2005, č. j. 2 As 72/2003 - 74, dostupný na www.nssoud.cz). Žalobce ve své žádosti toliko uvedl, že se jedná o věc právně složitou, že mu ve výkonu práv brání překážka trvalejší povahy, která má být soudu známa, a že z důvodu placení řady soudních a správních podání není tyto schopen uhrazovat. Vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech žalobce nebylo soudu žalobcem zasláno. Soud proto posoudil tvrzení žalobce jako neúplná a nekompletní, neboť tento účastník řízení soudu ničeho nesdělil o svých osobních, majetkových a výtěžkových poměrech. Krajskému soudu též nebyly známy žalobcem nekonkrétně tvrzené překážky trvalejší povahy, které by mu podle jeho tvrzení objektivně bránily v řádném jednání a výkonu jeho práv a povinností. Nepřisvědčil ani tvrzení, že by žalobce svou nemajetnost soudu dokázal v jiném řízení. Naopak, soudu je známo z jeho činnosti, že žalobci ani v jiných věcech vyvolaných jeho žalobními návrhy nebylo možno vyhovět ohledně jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Žalobce taktéž soudu nedoložil, že by byl jiným soudem osvobozen od hrazení soudních poplatků, jak avizoval. Krajský soud proto vyhodnotil tvrzení žalobce o jeho majetkových, osobních a výtěžkových poměrech jako zcela nedostatečná. Žalobce tak v této otázce neunesl důkazní břemeno. Soud mu proto nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Protože je osvobození od soudních poplatků nezbytným předpokladem pro ustanovení zástupce žalobci, a žalobce na něj nedosáhl, zamítl krajský soud i žádost žalobce o ustanovení zástupce z řad advokátů.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce Ing. J. H. jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s.

Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že napadené usnesení je založeno na domněnkách předsedkyně senátu a nikoliv na základě řádných, důvodných a včas předložených podkladů. Správní soud vyšel z vykonstruovaného skutkového i právního stavu, ke kterému neměl vůbec možnost se vyjádřit. Z tohoto důvodu tak byla dotčena jeho ústavní práva, aniž by se vůbec soud započal zabývat jeho věcí. I nadále má za to, že předmětná žaloba byla podána řádně, včas a důvodně. Stejně tak byla opodstatněně a důvodně podána žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, která byla objektivně doložena rozhodnými údaji. Krajský soud se tak svým postupem a rozhodnutím posunul do pozice toliko „vyřizovače“. Jeho práv jako účastníka řízení bylo proto zneužito a správní soud postupoval v rozporu s § 6 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení soud postupuje v řízení předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná, a aby skutečnosti, které jsou mezi účastníky sporné, byly podle míry jejich účasti spolehlivě zjištěny. Ustanovení tohoto zákona musí být vykládána a používána tak, aby nedocházelo k jejich zneužívání. Z výše uvedeného vyplývá, že tak tomu nebylo. Stěžovatel současně s kasační stížností požádal i o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalované Odvolací finanční ředitelství považuje kasační stížnost za nedůvodnou a navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl. K věci samé sděluje, že se ztotožňuje s obsahem i důvody krajského soudu, které vedly k vydání napadeného usnesení.

pokračování

Stěžovatel skutečně neprokázal naplnění zákonných předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a pro ustanovení zástupce. Jde-li o návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, má za to, že stěžovatel nedoložil naplnění zákonných podmínek, na jejichž splnění je vázáno přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Jde-li o náklady řízení, žalovaný se domáhá, aby mu kasační soud přiznal náhradu nákladů řízení v paušální částce 300 Kč, jako náhradu hotových výdajů na jeden úkon právní služby ve smyslu ust. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), (dále jen „advokátní tarif“), a to za úkon dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (vyjádření ke kasační stížnosti). Opírá se při tom podpůrně o nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/2013, ze dne 7. 10. 2014.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Nejvyšší správní soud především netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, znamenalo by trvání na splnění těchto podmínek řízení jen další řetězení téhož problému (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77, dostupný na www.nssoud.cz).

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se stěžovatel svým mimořádným opravným prostředkem domáhá zrušení usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků žalobci a o zamítnutí návrhu žalobce na ustanovení zástupce ve věci jeho žaloby proti rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 6. 2014, č. j. 14037/14/5000-14402-809436 a č. j. 14041/14/5000-14402-704389. Jako důvody podání kasační stížnosti stěžovatel výslovně uvádí ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) s. ř. s.

Uplatňovaným důvodem kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. se Nejvyšší správní soud v této věci nezabýval. Je tomu tak proto, že uvedený důvod dopadá na nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. V této věci však krajský soud napadeným usnesením nezastavil řízení ani ho neodmítl. Uplatňovaný kasační důvod stížnosti [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.] tak na danou věc vůbec nedopadá. Nejvyšší správní soud proto uvedený důvod kasační stížnosti nechal stranou své pozornosti.

V dalším pak stěžovatel podává svůj mimořádný opravný prostředek explicitně nejen z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., ale také z důvodu obsaženého v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy pro nepřezkoumatelnost napadeného usnesení, případně pro jinou vadu řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Vytykána nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu, resp. jiná vada řízení před soudem, jsou vlastnostmi rozhodnutí správního soudu, k nimž je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet z úřední povinnosti. K posouzení otázky přezkoumatelnosti

usnesení krajského soudu proto Nejvyšší správní soud přistoupil přednostně před právním posouzením věci samé. Je tomu tak proto, že by bylo přinejmenším předčasné, aby se Nejvyšší správní soud nejdříve zabýval právním posouzením věci samé, bylo-li by současně napadené rozhodnutí krajského soudu skutečně nepřezkoumatelné, či založené na jiné vadě řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé, popřípadě zmatečné.

Nejvyšší správní soud při posuzování nepřezkoumatelnosti usnesení krajského soudu vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, uveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, uveřejněný pod č. 85 ve svazku č. 8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu), podle níž jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces, jakož i pojem právního státu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, *je i povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit* (ve správním soudnictví podle ust. § 54 odst. 2 s. ř. s.). Z odůvodnění rozhodnutí proto musí především vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé.

Nejvyšší správní soud nepominul ani nálezy Ústavního soudu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06 (dostupný na www.nalus.usoud.cz), v němž Ústavní soud vyslovil, že *„odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena“*. Ostatně Ústavní soud i v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (dostupný na www.nalus.usoud.cz), rovněž konstatoval, že: *„Soudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny“*.

Otázkou přezkoumatelnosti rozhodnutí správních soudů se Nejvyšší správní soud zabýval ve své judikatuře již dříve. Bylo tomu tak např. v rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, který byl uveřejněn pod č. 244/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž vyložil, že: *„Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné“*. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 133/2004, pak vyslovil Nejvyšší správní soud právní názor, že: *„Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí. Musí se přitom jednat o vady skutkových zjištění, o něž soud opírá své rozhodovací důvody. Za takové vady lze považovat případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo případy, kdy*

pokračování

není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy byly v řízení provedeny“. Nejvyšší správní soud též judikoval v rozsudku ze dne 29.7.2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, dostupném na www.nssoud.cz, že pokud „z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný a jak uvažil o pro věc zásadních skutečnostech (uplatněných žalobních bodech), resp. jakým způsobem postupoval při posuzování těchto skutečností. Uvedené pak musí nalézt svůj odraz v odůvodnění soudního rozhodnutí. Je tomu tak proto, že jen prostřednictvím podaného odůvodnění lze dovodit, z jakého skutkového stavu správní soud vyšel a jak o něm uvažil. Ponechat stranou nelze ani okolnost, že odůvodnění soudního rozhodnutí v podstatě předurčuje možný rozsah opravného prostředku vůči němu ze strany účastníků řízení. Pokud by soudní rozhodnutí vůbec neobsahovalo odůvodnění nebo by nereflektovalo na žalobní námitky a na zásadní argumentaci, o kterou se opírají, pomíjelo by jednotlivá podání žalobce a námitky v nich uvedené, mělo by to nutně za následek jeho zrušení pro nepřezkoumatelnost. Mělo-li by pak být rozhodnutí správního soudu zrušeno pro jinou vadu řízení ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., muselo by se jednat o takovou vadu v řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé; vada řízení bez vlivu na zákonnost soudního rozhodnutí o věci samé ještě není důvodem pro jeho zrušení.

Uvedeným požadavkům usnesení krajského soudu vyhovuje.

Krajský soud při svém rozhodování zkoumal, zda stěžovatel soudu doložil a prokázal, že splňuje zákonné předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Z napadeného usnesení je dostatečně zřejmé, z jakých důvodů má krajský soud za to, že stěžovatelem poskytnuté údaje jsou neúplné, neprůkazné a nevěrohodné. Přitom se opřel i o vlastní zjištění (skutečnosti mu známé z úřední činnosti) a zásadně též o skutečnost, že stěžovatel soudu nedoložil žádné údaje o svých majetkových, osobních a výdělkových poměrech (vyplněný vzor č. 060 OSŘ). Krajský soud tedy přezkoumatelným způsobem objasnil skutečnosti a právní důvody, které jej vedly k závěru, že u stěžovatele nebyly splněny zákonné předpoklady pro to, aby mohl být osvobozen od soudních poplatků, a mohl mu být též ustanoven zástupce (§ 36 odst. 3 a § 35 odst. 8 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto neshledal, že by napadené usnesení bylo nepřezkoumatelné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Uvedené usnesení krajského soudu nebylo zatíženo ani jinou vadou řízení ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Je tomu tak proto, že stěžovatel správnímu soudu žádnou jinou vadu řízení nepředestřel a ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by rozhodování krajského soudu bylo založeno na jiné vadě řízení. Tím spíše neshledal, že by mělo jít o kvalifikovanou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Je tomu tak i z důvodu povahy přezkoumávaného rozhodnutí. Usnesením

krajského soudu nebylo rozhodováno o věci samé, ale o tom, zda bude stěžovatel osvobozen od soudních poplatků a bude mu ustanoven zástupce, či nikoliv.

Stěžovatel se proto mylí, dovozuje-li, že je usnesení krajského soudu nepřezkoumatelné, popřípadě, že řízení před krajským soudem bylo založeno na jiné vadě ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stěžovatel také v kasační stížnosti namítl, že je usnesení krajského soudu zmatečné. K této stížní námitce však nepředestřel žádné konkrétní skutkové a právní výhrady, z nichž by bylo vůbec možno usuzovat na zmatečnost řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud proto zcela obecně posoudil, zda v řízení byly dány podmínky řízení, zda o věci nerozhodoval vyloučený soudce nebo soud nebyl nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].

O žádný takový případ v projednávané věci nešlo.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by napadené usnesení krajského soudu bylo zmatečné i ve smyslu judikatury, dopadající na projednávanou věc. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2011, č. j. 4 Ads 150/2010 - 76, který je dostupný na www.nssoud.cz, lze „za zmatečné pro nedostatek podmínek řízení, považovat řízení, ve kterém soud vyžaduje zaplacení soudního poplatku, ačkoliv je řízení ze zákona od poplatkové povinnosti osvobozeno (§ 11 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích)“. V rozsudku ze dne 3. 8. 2005, č. j. 3 Azs 187/2005 - 52, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 684/2005, Nejvyšší správní soud vyslovil názor, že: „Rozhodne-li o žádosti stěžovatele o ustanovení advokáta soudní tajemnice, je toto rozhodnutí zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. pro nesprávné obsazení soudu (§ 6 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy)“. V rozsudku ze dne 4. 5. 2005, č. j. 2 Afs 178/2004 - 128, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 624/2005, Nejvyšší správní soud judikoval, že: „Poučení o složení senátu neobsahující jména soudců, kteří budou ve věci rozhodovat, nezakládá důvod zmatečnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., ani jinou vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud byl senát obsazen v souladu s rozvrhem práce a žádný z rozhodujících soudců neměl být z rozhodování vyloučen pro podjatost“.

Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že usnesení krajského soudu není stíženo zmatečností ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Opodstatněná není ani námitka, že krajský soud po právní stránce vadně posoudil otázku, zda stěžovatel splnil podmínky pro to, aby byl osvobozen od soudních poplatků a byl mu ustanoven zástupce [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Rozhodnutí o osvobození či neosvobození účastníka řízení od soudních poplatků, resp. o ustanovení či neustanovení zástupce tomuto účastníku je výsledkem řízení, v němž soud z podnětu žadatele (účastníka řízení) zkoumá majetkové a osobní poměry tohoto žadatele, které následně poměřuje s výší nákladů žadatele (účastníka řízení) na probíhající soudní spor (nejen s výší soudního poplatku). Soud zde tedy primárně zkoumá, zda si

pokračování

uvedený účastník řízení „může vedení sporu dovolit“, či nikoliv. Jinak řečeno, soud se zabývá jen otázkou, zda pro žalujícího účastníka řízení vedení sporu s žalovaným již znamená zásah do jeho práva na přístup k soudu, či nikoliv.

Zcela přílehavě a s odkazem na judikáty Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 As 72/2003 a sp. zn. 1 As 39/2009 (oba dostupné na www.nssoud.cz), poukázal krajský soud na to, že důkazní břemeno k prokázání nedostatku prostředků k vedení soudního sporu (k úhradě soudního poplatku, nákladů na zastoupení) nese účastník řízení, který se osvobození od soudních poplatků domáhá (zde stěžovatel). Za tímto účelem byl proto krajským soudem poskytnut stěžovateli dostatečný prostor k tomu, aby tento řádně, úplně a pravdivě soudu sdělil své majetkové a osobní poměry. Bylo tomu tak usnesením krajského soudu ze dne 2. 3. 2015, č. j. 59 Af 191/2014 - 37.

Stěžovatel však k předestřené výzvě nedoručil krajskému soudu požadovaný vyplněný formulář vzor č. 060 OSŘ. Doručil mu toliko přípis, kde poukázal na složitost projednávané věci a domáhal se věcného posouzení podané žaloby.

Krajský soud poté vyhodnotil stěžovatelem předestřené údaje o příjmech a výdajích a o majetkových poměrech jako neúplné a nekompletní, které z tohoto důvodu neposkytují soudu ucelený a hodnověrný přehled o majetkové a sociální situaci stěžovatele. Správnímu soudu bylo z úřední činnosti známo, že stěžovatel vlastní také nemovitý majetek, který ale soudu nepřiznal. Stejně tak neuvedl ani přesnou výši svých závazků. Je to přitom výlučně krajský soud (nikoliv stěžovatel), kterému přísluší posuzovat otázku, zda stěžovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, či nikoliv.

Krajský soud není při svém rozhodování podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. a ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. vázán tvrzeními stěžovatele. Uvedené platí tím spíše, pokud stěžovatel svá tvrzení nedoložil ani vyplněným formulářem vzor 060 OSŘ. Naopak, soud je povinen přihlédnout i ke skutečnostem, které zná ze své úřední činnosti nebo ke zjištěním svědčícím o tom, že stěžovatelem předestírané údaje jsou neúplné, nesprávné či nepravdivé. Jinak by postrádalo soudní rozhodnutí v těchto otázkách své opodstatnění. A právě tak tomu bylo i v nyní projednávané věci.

Krajský soud ve svém usnesení přesně a jednoznačně vymezil důvody, pro které nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků a neustanovil mu zástupce. Bylo tomu tak pro nedoložení soudem vyžadovaného formuláře vzor 060 OSŘ. Chtěl-li být stěžovatel se svou žádostí úspěšný, měl minimálně soudu ozřejmit své osobní, majetkové, či výdělkové poměry, a to právě vyplněním zaslaného formuláře. Toto však stěžovatel neučinil. Nejvyšší správní soud proto neshledal na základě prosté proklamace stěžovatele o nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu žádného důvodu k tomu, aby zrušil usnesení krajského soudu pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení, jehož výsledkem bylo právě stěžovatelem napadené usnesení.

Opodstatněná není ani námitka stěžovatele, že ze strany krajského soudu došlo k porušení čl. 90 Ústavy a ust. § 6 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s., nebyl-li osvobozen od soudních poplatků, resp. že správní soud s ním jako s účastníkem jednal v řízení nepředvídatelně, v důsledku čehož mu nebyla poskytnuta soudní ochrana.

Je tomu tak proto, že ze strany krajského soudu byl dán stěžovateli dostatečný prostor k tomu, aby soudu doložil a prokázal, že nemá dostatek prostředků, aby se mohl domáhat svých práv vůči žalovanému před krajským soudem. Stěžovatel ale toho zneužil, neboť správnímu soudu předestřel neúplné a zkreslené údaje. Krajskému soudu, ani nyní Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší hodnotit, jakými pohnutkami byl stěžovatel veden, pokud soudu uváděl nepravdivé nebo neúplné údaje. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by krajský soud nerespektoval práva stěžovatele a zásadu součinnosti s účastníky řízení, jak je zakotvena v ust. § 6 o. s. ř. Pokud ale stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky pro to, aby byl osvobozen od soudních poplatků, nelze tuto skutečnost přičítat na vrub krajskému soudu s poukazem na porušení zákona, ale výhradně vlastnímu postoji stěžovatele k soudní moci (správnímu soudu neuvedl pravdivé a úplné údaje a okolnosti svědčící o tom, že je ve skutečnosti dostatečně majetný na to, aby mohl v této věci vést soudní spor se státem z vlastních finančních a majetkových zdrojů).

Jde-li o stěžovatelem uplatňovaný důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., který tento účastník nadto nedoplnil skutkovou ani právní argumentací, Nejvyšší správní soud konstatuje, že přestřený důvod kasační stížnosti vůbec nedopadá na projednávanou věc (o nepřiznání osvobození od soudních poplatků a zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce). Ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. se v podstatě týká jen vad v činnosti správního orgánu při zjišťování skutkového stavu věci předcházejícího žalobou napadenému rozhodnutí žalovaného, a teprve až následně rozhodnutí krajského soudu, který pro tyto vady nezrušil rozhodnutí správního orgánu. Touto kasační stížností je však napadeno usnesení krajského soudu, jímž nebyla přezkoumávána zákonnost rozhodnutí žalovaného správního orgánu, ale toliko posuzováno splnění zákonných předpokladů pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků krajským soudem a pro ustanovení zástupce stěžovateli tímto soudem. Již z povahy věci je proto v této věci uvedený důvod kasační stížnosti vyloučen.

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost směřující proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, ze dne 10. 4. 2015, č. j. 59 Af 191/2014 – 40, neboť není důvodná (§ 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Nejvyšší správní soud vážil i nezbytnost rozhodnutí o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle ust. § 107 s. ř. s. Při této úvaze dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhoduje neprodleně. Po rozhodnutí o tomto mimořádném opravném prostředku je rozhodnutí o odkladném účinku již nadbytečné. Obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003 - 44, dostupný na www.nssoud.cz). K rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku Nejvyšší správní soud přistoupil bezprostředně.

pokračování

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému podle obsahu spisu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nevyhověl požadavku žalovaného správního orgánu, aby mu přiznal náhradu nákladů řízení v paušální částce 300 Kč, a to jako náhradu hotových výdajů za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti), jejíž opodstatněnost dovozoval s poukazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/2013. Je tomu tak proto, že uvedený nálezy na žalovaného vůbec nedopadá.

Jak Nejvyšší správní soud dříve a opakovaně judikoval např. v rozsudku ze dne 27. 11. 2014, č. j. 4 As 220/2014 - 20, rozsudku ze dne 7. 1. 2015, č. j. 1 Afs 225/2014 - 31 nebo rozsudku ze dne 15. 1. 2015, č. j. 9 Afs 302/2014 - 47, všechny dostupné na www.nssoud.cz, ve spojení s rozsudkem ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 - 87, který byl publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1260/2007, není nikterak narušena rovnost účastníků řízení podle ust. § 36 odst. 1 s. ř. s., pokud správnímu orgánu, který měl v soudním řízení správním plný úspěch, není přiznána paušální náhrada nákladů řízení.

Z poukazovaného nálezu Ústavního soudu vyplývá, že paušální náhradu nákladů řízení nelze přiznat účastníku, pokud by mu tato náhrada nepříslušela ani při zastoupení advokátem. Ve smyslu citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 - 87, není důvodně vynaloženým nákladem náklad na zastoupení účastníka - orgánu veřejné správy (zde Odvolací finanční ředitelství) v oboru jeho působnosti (obhajoba vlastních rozhodnutí před správním soudem). Je tomu tak proto, že povinnost správního úřadu hájit svá rozhodnutí před soudem představuje samozřejmou součást povinnosti plynoucí z běžné správní agendy. Pokud by pak za tohoto stavu nebyla přiznána náhrada nákladů žalovanému správnímu orgánu, byl-li by zastoupen advokátem, tím spíše mu nemůže být přiznána ani paušální náhrada nákladů, když tento orgán zastoupen advokátem vůbec není. Obdobný závěr lze dovodit i z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 - 50, které je dostupné na www.nssoud.cz.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu